

Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu 2023. aasta aruanne

ERÜ lähtus tegevuses oma arengukavast aastateks 2019–2024 ning „Kultuuri arengukavast 2021–2030“. Arvesse võeti ka riigi pikaajalist arengustrateegiat „Eesti 2035“, et raamatukogud saaksid oma tegevuse kaudu toetada demokraatlikku ja turvalist riiki, kus säilib ja areneb eesti rahvus, keel ja kultuur. Ühistegevustega kaasati suurt osa erinevates raamatukogutüüpides töötavaid raamatukoguhoidjaid.

2023. aasta oli märgiline juubeliaasta – ERÜ asutamisest möödus 100 ja tegevuse taastamisest 35 aastat.

Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing 100 / 35

Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing asutati I üleriiklikul raamatukoguhoidjate kongressil, mis toimus 24.–25. veebruaril 1923 Tallinna Linna Raamatukogus, osalejaid oli 54. ERÜ tegevusel on oma osa rahvusliku raamatukogunduse loomisel, osaledes Eesti raamatukogude ainelise baasi, juhtiva keskuse ja raamatukoguvõrgu loomises, arendades kutseharidust (raamatukoguhoidjate kursuste korraldamine, bibliograafia ja raamatukogunduse lülitamine 1927. aastal fakultatiivainena Tartu Ülikooli õppeprogrammi) ja luues sidemed välismaa organisatsioonidega. Paraku lõpetas ERÜ tegevuse juba 1940. aastal, sest seltsid ja ühingud olid nõukogude ajal keelatud. Kuid teadmine (sala)ühingust jäi aastateks alles ja esimesel võimalusel ja laulva revolutsiooni tiivul hakkas arenema ka mõtte meie ühingu taasloomisest. Tegevuse taastamine sai teoks 9. juunil 1988. a toonase Ed. Vilde nim Tallinna Pedagoogilise Instituudi aulas. Suurfoorumile olid eelnenud pikad ja sisukad arutelud raamatukogude olukorrast Eestis ning rühma raamatukogutöötajate teadlik tegevus kutsuda taas ellu raamatukoguhoidjate kutseühing. Põhikirjana võeti aluseks eelmise perioodi dokument. Kongressil osalenud 191 raamatukogude ja infoasutuste töötajat valisid ajutise juhatuse, kelle ülesandeks jäi põhikirja muutmine ja kaasajastamine ning muu vajalik tegevuse käivitamiseks.

Juubeliaastale kohaselt ilmus 2023. aasta algul mahukas **kogumik „Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing 100“**, kus on käsitlemist leidnud ühingu tegevus asutamisest tänaseni. Mahukad ülevaateartiklid on illustreeritud fotomaterjaliga, tähelepanuta ei ole jäänud ERÜ arengus olulised persoonid. Juubelialbum on valdkonna arengut kajastav ülevaatlik kogumik, mis kätkeb endas raamatukoguhoidjate saja aastast ühistööd.

Kogumiku koostamist alustati juba 2021. aasta lõpus. Toimetuskolleegiumisse kuulusid Katre Riisalu (peatoimetaja), Reet Olevsoo, Krista Talvi, Ilmar Vaaro ja Mihkel Volt; keeleteimetaja oli Gerli Randjärv ja kujundaja Andres Tali. 2022. aasta lõpus valmis toimetatud ja kujundatud trükimakett. Kogumiku kujundamise käigus sai ERÜ juubeliaasta logo, mille kujundas samuti Andres Tali. Raamatu juhatab sisse Vabariigi Presidendi **Alar Karise** tervitus Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu 100 aasta juubeliks.

ERÜ juubeliaasta alguseks sai valmis ERÜ uus ja värske välimusega [veebikodu](#).

Ajakiri Raamatukogu 2023. aasta esimese numbriga peateemaks oli kutseühingu juubel. Tähistati ühiselt ERÜ 100. sünnipäeva ja 35 aasta täitumist ühingu tegevuse taastamisest. Kuidas on asjad ühingu ja ühingu ümber alates 1923. aastast käinud, annab ülevaate ERÜ juhatuse aseesimees Katre Riisalu oma artiklis *Eilsest tänasesse*.

Kuna **sada aastat tagasi 1923. a mais ilmus ka ajakirja Raamatukogu esimene number**, siis oli juubelihõngulise 2023. a teise numbriga fookuses erialajakirja käekäik alates 1923. aasta maist

tänapäeva. Toimetaja Mihkel Voldile antud intervjuudest saab lugeda, mida arvasid kohati keerukatest aegadest ja ajakirjaga saja aasta vältel juhtunud Ene Riet, Kai Maran ja Kalju Tammaru.

Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu 100. juubeliaastale pühendatud **Eesti raamatukoguhoidjate XII kongress „Raamatukogu on tulevik“ toimus 18.–19. maini Viimsi Artiumis**. Suurfoorumi keskseks teemaks sai uueneva raamatukogu roll ühiskonnas, kogukondadega sidumine, raamatukoguhoidja kutseoskuste mõtestamine. Kongressil arutati eri vormides süvitsi, kuidas raamatukoguhoidjad pidevas teiseenas rollis hakkama saavad ning milliseid oskusi nii nüüd kui ka tulevikus selle kutseala esindajailt oodatakse. Tähistati ERÜ sajandipikkust edukat tööd ühiskonna toetamisel ja harimisel. Kongressi infot vahendati [veebilehel](#), mille lõi juhatuse liige Maris Nool.

Kongressi avas ERÜ juhatuse esimees Tuuliki Tõiste, videosilla kaudu tervitasid Eesti raamatukoguhoidjate suurfoorumi Rahvusvahelise Raamatukoguühingute ja -institutsioonide Liidu president Barbara Lison ja Läti Raamatukogude Ühingu kauaaegne president Mära Jekabsone. Kõlama jäid mõtted raamatukoguhoidjate olulisest missioonist parema ja võrdsema ühiskonna loomisel.

Kongressi sessioonid:

- Esimene sessioon keskendus raamatukogude tulevikule. Muuhulgas rääkisid Erik Boekesteijn Hollandi rahvusraamatukogust tuleviku raamatukogude disainimisest ning Läti kolleeg Aija Bremšmite tutvustas Ogre Keskraamatukogu uut passiivmaja põhimõttel ehitatud hoonet. Sessiooni juhtis juhatuse aseesimees Krista Visas.
- Teine sessioon keskendus ERÜ minevikule ja olevikule ning raamatukogude rollile praeguses ühiskonnas. Sessiooni juhtis juhatuse liige Kristina Pai.
- Kongressi teine päev algas kultuuriminister Heidy Purga tervitusega ning jätkus kolmanda sessiooniga, mille täitsid tunnustuse saanud raamatukoguhoidjate lühiettekanded. Sessiooni juhtis juhatuse liige Kristi Veeber.
- Kongress lõppes neljandas sessioonis toimunud arutelupaneeliga “Raamatukoguhoidja kompetentsid täna ja homme”, mida juhtis RaRa raamatukoguvõrgu koolitusjuht René Virks.

Kongressil **esietendus ERÜ noorteklubi värvikas sketš "Tagasi tulevikku"**, kus 1923. a ja 2023. a raamatukoguhoidjad sattusid kongressi vahepausi ajal jutlema raamatukogu hetkeseisust ja arengutest. Näidendi autorid ja lavastajad olid Piret Jõesaar, Maris Nool, Jaanika Tappo ja Jaana Tõnisson. Esi- ja ainuetenduses 18. mail 2023 esinesid Jaanika Tappo ja Jaana Tõnisson, taustagraafika autor oli Maris Nool.

Kongressi jooksul said osalejad **stendinäitusel** vaadata ja hinnata postreid, mis esitlesid raamatukogude häid praktikaid ja innovaatilisi lahendusi. Üheteistkümne postri seast osutus hindajate lemmikuks “Vägev värk, Viljandi!”, mis tutvustas Viljandi Linnaraamatukogu mitmekesiseid tegemisi. Teise koha saavutas Narva Keskraamatukogu, kolmandat kohta jagasid Tartu Linnaraamatukogu ja Eesti Kirjandusmuuseumi arhiivaraamatukogu postriid.

Eesti raamatukoguhoidjate XII kongress oli valdkonna tippündmus ning ERÜ juhatuse kutsus üles kongressi 195 osavõtja nimel tehtud pöördumises avalikkusele:

- väärtustama raamatukogusid ja kasutama ära raamatukogude üle-eestilise võrgustiku võimalusi,
- suurendama omavalitsuste tulubaasi, et raamatukogud säiliks ja raamatukoguhoidja palk tõuseks,
- suurendama riigi panust raamatukogude investeringu- ja innovatsiooniprojektidesse ning üleriigiliste raamatukoguteenuste arendamisse,
- suurendama riiklikku tellimust raamatukoguhoidjate ettevalmistuseks.

Pöördumine saadeti kõikidele kohalikele omavalitsustele.

[Liikmete üldkoosolek](#)

Üldkoosolek toimus 28. veebruaril 2023. a Tallinna Ülikooli aulas. Kuulati ja kinnitati ERÜ 2022. aasta majandusaasta- ja revisjonikomisjoni aruanne ning 2023. aasta tegevuskava. Juhatuse esimeheks

valiti uuesti Tuuliki Tõiste ning juhatuse liikmeteks said Maris Nool, Kristina Pai, Katre Riisalu, Krista Visas ja Karmen Velitschinsky. Revisjonikomisjoni valiti Ave Liivand, Rutt Enok ja Katrin Niklus.

Üldkoosoleku käigus meenutati ERÜ tegevuse taastamist samas saalis 1988. aastal ja esitleti ka juubelikogumikku.

Ragnar Siil tutvustas rahvaraamatukoguteenuse kvaliteedihindamise uuenevat mudelit, mis tugineb visioonidokumendile 21. sajandi raamatukogu. Tiiu Valm andis Ivi Tingre sõrmuse edasi Reet Olevsoole. Kutseühingusse kuulunud 671 liikmest oli koosolekul kohal 133 liiget (koos 196 volitusega).

Liikmeskond

31.12.2023 kuulus ERÜsse 647 liiget, sh seitse auliiget. ERÜ auliikmed on Rein Aru, Ivi Eenmaa, Jüri Järs, Malle Ermel, Reet Oruste, Heino Rääm ja Krista Talvi. Aasta eelviimasel päeval lahkus Linda Kask (11.04.1936–30.12.2023). ERÜ juriidilisest isikust liikmed olid Harju Maakonnaraamatukogu, Lääne Maakonna Keskraamatukogu, Pärnu Keskraamatukogu, Valga Keskraamatukogu ja Viljandi Linnaraamatukogu.

2023. aastal vähenes liikmete arv 24 võrra: liikmeks astus 20 uut liiget, aasta jooksul lahkus ERÜst erinevatel põhjustel 44 liiget. Aastakoosoleku ja raamatukogupäevade ajal toimunud kampaania „Liitu ERÜ-ga!“ tõi ühingusse 12 uut liiget.

Aastavahetusel oli liikmemaks tasumata 2023. aasta eest 206-l liikmel.

Juhatus, revisjonikomisjon ja büroo

ERÜ juhatusse kuulusid esimees Tuuliki Tõiste (Tallinna Tehnikaülikooli Raamatukogu), aseesimehed Katre Riisalu (Eesti Rahvusraamatukogu) ja Krista Visas (Pärnu Keskraamatukogu) ning liikmed Meili Andreller (Märjamaa Valla Raamatukogu Kivi-Vigala haruraamatukogu), Halliki Jürma (Tartu Linnaraamatukogu), Maris Nool (Tallinna Tehnikaülikooli Raamatukogu), Kristina Pai (Tartu Linnaraamatukogu), Kristi Veeber (Tallinna Keskraamatukogu) ja Karmen Velitschinsky (Järva vallaraamatukogu).

Juhatus pidas kaheksa koosolekut, neist neli virtuaalselt. 19. jaanuaril oli traditsiooniline koosolek koos struktuuriüksuste juhtidega, mida oli soovijatel võimalik veebis jälgida.

ERÜ-l oli üks koosseisuline töötaja, büroojuhataja Reet Olevsoo.

Panustamine raamatukoguvaldkonna arengusse, avalikud pöördumised, koostöö teiste organisatsioonidega jm

Riigikogu valimiste eel saatsime erakondadele märgukirja raamatukogude vajalikkusest ja olulisusest. Tuleb siiski tõdeda, et äramärkimist ERÜ ettepanekud valimisprogrammides eriti ei leidnud. Raamatukogud olid mainitud ühes-kahes punktis Sotsiaaldemokraatliku erakonna, Keskerakonna, Eesti 200 ja Isamaa valimisprogrammis.

Tervisekassaga arutati koostöökohti, mis tipnes sügisel Tervisekassa sõeluuringute kampaaniaga raamatukogude vahendusel.

Ka mitmekesisuse kuu korraldajatega Eesti Inimõiguste Keskusest otsiti koostöökohti. Tulemusena korraldati maikuu raamatukogudes mitmekesisust esiletoovaid sündmusi. Koostati nimekiri ilukirjandusest, kus joonistuvad hästi välja erinevate inimeste lood ja mida saab kasutada soojenduseks keeruliste teemade arutamisel.

Rahvaraamatukogud said 2023. aastal taas viia läbi enesehindamist ning täita uuendatud teenuse kvaliteedihindamise mudeli küsimustikku. Esmased kokkuvõtted tulemustest tegi Ragnar Siil raamatukogupäevade avapäeval Jõgeval.

ERÜ kirjutas 24.11.2023 Autorihüvitisfondile ettepaneku võtta arutluse alla teema, mis puudutab kooliraamatukogude põhikogudest tehtud laenutuste liitmist rahvaraamatukogudest tehtud

laenutustele, et autorite töö saaks ka sealtkaudu lugejateni jõudva teose eest tasustatud. AHF vastusest võis lugeda, et probleemiga on tegeletud, kuid ei ole veel lahendusteni jõutud.

ERÜ esitas kultuuriministeriumile 4.12.2023 ettepanekud Rahvaraamatukogu seaduse eelnõu muutmiseks.

Ühingu juhatus pani kokku 13 küsimusest koosneva **küsimustiku „ERÜ täna ja homme“**, mis olid vastamiseks avatud kolme nädala jooksul 27. märtsist 16. aprillini 2023. a. Küsimustikule vastas 95 inimest, mis on 2023. aasta alguse seisuga ühingu liikmete arvust ligikaudu 14%. Küsitluse tulemusi kokku võttes tõdeb ERÜ juhatuse esimees Tuuliki Tõiste, et vaatamata üsna vähestele vastanute arvule leidis ühingu juhatus piisavalt mõtteainet tulevikuks. 2024. aastal lõpeb ühingu arengukava viimane periood, tuleb alustada uue arengukava koostamist ja strateegiliste eesmärkide seadmist järgnevas viieks aastaks. Kommentaaride põhjal sõnastab ühingu juhatuse esimees esmased teemad organisatsiooni arenguks: ühingu juhtimise tõhustamine; struktuuriüksuste, nende arvu ja eesmärkide üle vaatamine; uute liikmete värbamiseks kommunikatsiooniplaani koostamine; praeguste liikmete aktiveerimine, et osaletaks rohkem eestvedajana. Pikemalt saab küsitlusest lugeda ajakirjast Raamatukogu nr 5/2023.

Juhatus ja üksuste juhtide ettekanded ja esinemised

Olevsoo, Reet. Kutse taotlemisest - praktiliselt. Kutse taotlemise infopäev 29.08.2023.

Raudsepp Linnupuu, Veronika. ERÜ uue mõtte töörühma teekond ÜRO SDG-de ja Eesti 2035 mõtestamisel raamatukogude võtmes. Läti raamatukoguhoidjate ja muuseumitöötajate SDG seminaril Tallinna Keskraamatukogus 31.05.2023.

Raudsepp Linnupuu, Veronika. Empowering Estonian libraries on SDG and „Eesti 2035“ strategy goals. Veebikonverents Localising the Sustainable Development Goals through Museums and Libraries II 27.09.2023.

Riisalu, Katre, Olevsoo, Reet. Kutsestandardist ja e-arengumapist. RaRa raamatukoguhoidja kutseõpe 20.11.2023.

Riisalu, Katre. Raamatukoguhoidja kutse taotlemisest – miks ja kuidas? Kutse taotlemise infopäev 29.08.2023.

Riisalu, Katre. Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing - eilsest tänasesse. Raamatukoguhoidjate XII kongress 18.05.2023.

Tõiste, Tuuliki. ERÜ täna ja homme: erialaühingusse kuulumine on auasi. Raamatukoguhoidjate XII kongress 18.05.2023.

Tõiste, Tuuliki. ERÜ-st ja visioonist 21. sajandi raamatukogule. RaRa raamatukoguhoidja kutseõpe 20.11.2023.

Tõiste, Tuuliki. Globaalne raamistik LIS hariduse edendamiseks. Aleksander Sibulale pühendatud erialapäev “Erialase kõrgharidusega raamatukoguhoidja – kas võimalus, väljakutse või utopia” 3.11.2023

Tõiste, Tuuliki. Story of ELA. Ettekanne Läti Raamatukoguühingu sajanda aastapäeva konverentsil 25.04.2023 Riias. <https://bibliotekari.lv/wp-content/uploads/2023/05/Story-of-ELA.pdf>

Tõiste, Tuuliki. Tehisintellekt ja raamatukogu. Tartumaa raamatukogutöötajate infopäev 23.11.2023.

Tõiste, Tuuliki. Videotervitus Ukraina Raamatukoguhoidjate Ühingu aastakonverentsile "Ukraina raamatukogud: tulevikuvision" 30.11.2023.

Vaaro, Ilmar. Kutsetaotleja tunneb, kirjeldab, analüüsib. Kutse taotlemise infopäev 29.08.2023.

Veeber, Kristi. Building resilience and empowering communities - libraries in Estonia during recent crises. Leedu Raamatukoguhoidjate Ühingu konverents "Together overcoming crisis" 25.04.2023 Vilnius.

Veeber, Kristi. Library and the Green Capital. Läti raamatukoguhoidjate ja muuseumitöötajate SDG seminar Tallinna Keskraamatukogus 31.05.2023.

Veeber, Kristi. Raamatukogude ligipääsetavusest. KOV-ide ja raamatukogude kogemuspäev „Raamatukogu – kulu või investeering?“. 16.11.2023 Türi Raamatukogus.

Meedias

Raamatukoguhoidjate ühing: kärpida ei tohi inimeste vaimse tervise ega eesti kultuuri arvelt <https://kultuur.err.ee/1608858155/raamatukoguhoidjate-uhing-karpida-ei-tohi-inimeste-vaimse-tervise-ega-eesti-kultuuri-arvelt>

Tõiste, Tuuliki. Jõgeval avatakse homme pidulikult üleriigilised raamatukogupäevad. <https://klassikaraadio.err.ee/1609123988/delta-19-oktoobril-ram-rasch-r-raamatukogupaevad-madis-arukask-valgre>

EBLIDA Second European Report on SDGs and Libraries – 2023 Update: Raportis Tuuliki Tõiste, Riin Oloneni ja Urmas Sinisaluga koostatud ülevaade Eesti tegemistest <https://eblida.org/publication/2nd-european-report-on-sdgs-and-libraries-2023-update/>

Esindatus organisatsioonides Eestis

- Ajakirja Raamatukogu toimetuskolleegium: Tuuliki Tõiste, Katre Riisalu, Kristina Pai, Reet Olevsoo
- Eesti Vabaharidusliit: Reet Olevsoo
- Eesti Koostöö Koda: Katre Riisalu
- Standardikeskuse standardimise tehnilise komitee EVS/TK22 vaatlejaliige: Katre Riisalu
- Kultuur 2030 juhtkomisjon, Kultuuriministeerium, raamatukogude esindaja: Katre Riisalu
- Kultuuri Kutsenõukogu: Reet Olevsoo
- Kultuuriministeeriumi Rahvaraamatukogude Nõukogu: Katre Riisalu
- Tallinna Ülikooli infoteaduse suuna õppekavade nõukogu liige: Tuuliki Tõiste
- Tartu Ülikooli Ühiskonnateaduste instituudi infokorralduse õppekava programminõukogu liige: Tuuliki Tõiste
- Tartu Ülikooli Ühiskonnateaduste instituudi infoühiskonna ja sotsiaalse heaolu bakalaureusekava programminõukogu liige: Kristi Veeber
- Tartu linna ja SA Tartu Kultuurkapitali Tartu raamatukogutöötaja stipendiumikomisjoni liige: Kristi Veeber
- Õpetajate Ühenduste Koostöökoda: Sirje Riitmuru

Parimate tunnustamine

Pidulik aasta raamatukoguhoidja 2022 tunnustusõhtu toimus Eesti raamatukoguhoidjate kongressi raames 18. mail Viimsi Artiumis. Tseremooniaks kirjutas stsenaariumi Jan Kausi ning üritust juhtisid Eva Koldits ja Toomas Täht. Tunnustusi jagab ERÜ koostöös kultuuriministeeriumiga, auhindadega kaasneb ERÜ tänukiri, Kultuuriministeeriumi tänukiri, klaasikunstnik Riho Hüti loodud unikaalne vitraaž ning Kultuurkapitali toetatud stipendium. Kõrvuti raamatukoguhoidjatega said tunnustuse ka ajakirjanikud ja raamatukogude sõber.

Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu **teenetepreemia** 2022 pälvisid **Linda Jahilo** Tartu Linnaraamatukogust väljapaistva panuse eest kultuurisündmuste korraldamisel ja raamatukogude hea maine kujundamisel ning **Heinike Sinijärv** pikaajalise sihipärase ja vastutustundliku töö eest raamatukogunduse arendamisel Pärnu Keskraamatukogus.

Parim noor raamatukoguhoidja Kelli Pullisaar on loonud Tallinna Keskraamatukogule TikTok kanal, milles postitatud videod on aidanud raamatukogu tegemisi ja lugemissoovitusi eelkõige just noortele lähemale tuua.

Aasta lasteraamatukoguhoidja Merle Tanilsoo on algatanud ja koordineerinud Tallinna Keskraamatukogus arvukaid uuenduslikke lugemisprogramme ning -väljakutseid lastele ja noortele.

Aasta maaraamatukoguhoidjat Riina Belovi Luunja raamatukogust tunnustati lugemise propageerimise ning innustunud tegevuse eest kirjanduse ja raamatute tutvustamisel.

Aasta kooliraamatukoguhoidja Sirje Riitmuru on Kose Gümnaasiumi raamatukogu kujundanud

kaasaegseks õpikeskuseks ja koolikeskkonna osaks ning ühendanud üle-eestiliselt valdkonnaspetsialiste ERÜ kooliraamatukogude sektsiooni juhina.

Auhind aasta tegu linnaraamatukogus anti Pärnu Keskraamatukogule erivajadustega klientide raamatuklubi korraldamise eest, kohtumiste sari raamatukogus parandab oluliselt inimeste elukvaliteeti, laiendab silmaringi, suurendab nende iseseisvust ning lisab ellu uusi väärtusi.

Aasta teoga erialaraamatukogus tunnustati Tartu Ülikooli Kliinikumi meditsiiniinfo keskuse ja Tallinna Ülikooli **töörühma e-kursuse „Infokirjaoskus meditsiinis“** läbiviimise ja e-raamatu koostamise eest.

Aasta teoga teadusraamatukogus tunnustati Tallinna Tehnikaülikooli raamatukogu töörühma **teadusandmete repositooriumi TalTechData** arendamise eest.

Raamatukogude sõbrad on Ragnar Siil ja Jorma Sarv loomemajanduse ja kultuuripoliitika mõttekojast Creativity Lab. Ragnar ja Jorma on raamatukogude tõelised sõbrad – nad on oma südameasjaks võtnud Eesti raamatukogude arendamise ja viimise 21. sajandi tasemele.

ERÜ ajakirjandusauhinnaga 2022 tunnustati ajalehe Tartu Postimees toimetust positiivse hoiaku ja toetava suhtumise eest raamatukogudesse, aga ka 2022. aastal ellu viidud artiklisarja eest Tartu Ülikooli raamatukogu elust ja tegemistest.

Raamatukoguhoidjaid on tunnustatud järjepidevalt alates 1990. aastast.

Raamatukoguhoidja kutse andmine

2023. aasta algul lõppesid ERÜ kutse andja volitused ja kutsekoda kuulutas välja avaliku konkursi kutse andja leidmiseks. Konkursil osalemiseks tuleb teha eneseanalüüs, koostada kutse andmise korraldamise üldine tegevuskava järgmiseks 5 aastaks, kinnitada, et kutse andmiseks on olemas vajalikud vahendid, ruumid ning esitada mitmed teised dokumendid.

Kultuuri Kutsenõukogu koosolekul 19. aprillil 2023 kuulutati ERÜ raamatukoguhoidja kutsete kutse andja avaliku konkursi võitjaks ja kinnitati raamatukoguhoidja kutsete andjaks tähtajaga 24. aprill 2028. Kinnitati ka kutse andmise kord raamatukoguhoidja kutsetele, kutse andmise tasu raamatukoguhoidja, tase 6, raamatukoguhoidja, tase 7 ja raamatukoguhoidja, tase 8 kutsetele - 50 eurot nii esmasel taotlemisel kui ka taastõendamisel. Kinnitati ka kutsekomisjon koosseisus Katre Riisalu (esimees), Kaie Holm, Aira Lepik, Aime Miil, Kai Kalvik, Ilmar Vaaro, Kristel Veimann ja Krista Visas.

Et saaks välja kuulutada kutse andmise taotlusvooru tuli veel üle vaadata hindamisstandardid, mida tegi töörühm koosseisus Ilmar Vaaro, Kai Kalvik, Carolina Schulz, Lea Lehtmets ja Reet Olevsoo. Täiendati seni kehtinud hindamisstandardeid ja viidi need kooskõlla kutsestandardite muudatustega. Pärast seda kui kutsekomisjon oli ka need dokumendid kinnitanud, kuulutati välja **kutse andmise taotlusvoor 1. septembrist kuni 1. oktoobrini**.

Infotund raamatukoguhoidja kutse taotlejatele toimus TLÜ AR-is 29. augustil, et tutvustada kutse taotlemise, andmise ja hindamise protseduure ning anda soovitusi digitaalse arengumapi koostamiseks.

Raamatukoguhoidja kutse taotlejate kompetentsuse hindamiskomisjoni töös osalesid Lea Lehtmets, Carolina Schultz ja Ilmar Vaaro. Pädevust hinnati digitaalse arengumapi ja vestluste kaudu, mis toimusid 18. ja 24. oktoobril TLÜ õpperaamatukogu ruumides. Kutset taotles 17 raamatukoguhoidjat, neist 3 tegid seda juba teist korda, ehk taastõendasid oma kompetentsust. Seekordne nõudlejate suur arvukus oli tingitud kutsekoolitusel osalejate taotlustest.

10. novembril kinnitas ühingu kutsekomisjon järjekordsed 17 raamatukoguhoidja kutsetunnistuste saajat. Aastatel 2005–2023 on raamatukoguhoidjatele välja antud 1084 kutsetunnistust.

Rahvusvaheline koostöö

Rahvusvahelist tegevust kavandades tugineb ERÜ Kultuur 2030-le, kus rõhutatakse vajadust osaleda aktiivselt rahvusvaheliste organisatsioonide töös ja kultuurivaldkonna poliitikate kujundamisel ning

suurendada Eesti raamatukogude rahvusvahelist nähtavust.

ERÜ teeb aktiivset koostööd Rahvusvahelise Raamatukoguühingute ja -institutsioonide Liidu (IFLA) ja Euroopa Raamatukogu-, Info- ja Dokumentatsiooniühenduste Büroo (EBLIDA) raames. IFLA kõneleb kogu maailma raamatukogude eest, EBLIDA seab aga Euroopa prioriteete.

IFLA-s kuulub ühing rahvaraamatukogude (*Public libraries*), juhtimise ja turunduse (*Management and Marketing*) ja raamatukoguühingute juhtimise (*Management of Library Associations Section*) sektsiooni. Krista Visas valiti juhtimise ja turunduse sektsiooni alalise komitee liikmeks.

EBLIDA aastakonverentsil Luksemburgis osales 17.–23. aprillil ERÜ juhatuse esimees ja IFLA WLIC Rotterdams 21.–25. augustil osales viis ERÜ juhatuse liiget (neist kolmele andis tuge kultuuriministeeriumi tegevustoetus).

ERÜ osales IFLA trendiraporti ja uue strateegia 2024–2029 küsimustikes (kokku said vastused 4 küsimustikku).

21.–23. novembril osales uue mõtte töörühma juht IFLA Euroopa regiooni jätkusuutliku raamatukogunduse arendamisele suunatud töötoas Brüsselis.

2023. aastal valmisid lõplikult IFLA dokumentide tõlked eesti keelde ning need on avaldatud ERÜ / IFLA veebis:

- [IFLA juhised kuni 18-aastaste laste raamatukoguteeninduseks](#)
- [IFLA kooliraamatukogude juhised](#)
- [Mis on roheline raamatukogu](#)

IFLA taotleb toetust EL-i projektist *Citizens Equality Rights and Values*, et kaasata kodanikke üle Euroopa debattidesse ja arutelude töötubadesse. Koostöö tegemiseks kuulutab IFLA välja konkursi, mille eesmärgiks on korraldada koolitajate koolitusi, koordineerida tegevusi ja koolitada raamatukoguhoidjaid töötubade ja arutelude korraldamiseks. ERÜ kirjutas alla kaasamiskirjale, kus kinnitasime oma partneriks olemise nõusolekut.

Jätkub koostöö naaberriikide kutseühingute ja teiste erialaorganisatsioonidega. Läti Raamatukoguühingu 100. aastapäeva tähistamisel osales ja pidas ettekande ERÜ juhatuse esimees, samuti kutsusime nii Läti, Leedu kui ka Soome ühinguid tähistama meie 100. aastapäeva.

Kevadel võõrustas uue mõtte töörühm koostöös Tallinna Keskraamatukoguga Läti mäluasutuste esindajaid Läti UNESCO projekti „Culture and sustainable development“ raames ja tutvustati muuhulgas ka Eesti raamatukogude ja ERÜ uue mõtte töörühma tegemisi ÜRO SDG-de ja Eesti 2035 mõtestamisel raamatukogude võtmes. Eesti raamatukogude tegevused said kajastatud projektiga seotud rahvusvahelisel konverentsil „Ask your library! Ask your museum: Localising the SDGs through museums and libraries“.

Ukraina Raamatukoguühingu aastakonverentsile tegi juhatuse esimees videotervituse.

Üleriigilised üritused

Heaks tavaks on saanud enne ühingu aastakoosolekut korraldada kõnekoosolek, et rääkida raamatukogudele olulistel aktuaalsetel teemadel. 28. veebruaril toimuski Tallinna Ülikooli aulas **kõnekoosolek „Raamatukogude kirev loominguuline maailm“**, kus astusid üles kultuuriministeeriumi kultuuriväärtuste asekanstler Merilin Piipuu (Raamatukoguvaldkonnapoliitikast), Maalehe ajakirjanik Rein Sikk (Raamatukogu, kas mäss, hääbumine või...), Viljandi Linnaraamatukogu direktor Reet Lubi (Viljandimaa raamatukogude igapäev, muutused ja plaanid) ja Eesti Rahvusringhäälingu ajakirjanik Lisete Velt (Rohkem kui raamatukoguhoidja), kes esitlesid oma vaatenurka raamatukogudele tänases Eestis. Triinu Tamm kõneles raamatusõpradele Loomingu Raamatukogust (LR – asjade seis ja tulevikuplaanid).

XX üleriigiline lasteraamatukoguhoidjate päev toimus 19.–20. septembril lasteteeninduse toimkonna ja Saare Maakonna Keskraamatukogu koostöös Kuressaares. Osalejaid oli 59 lasteraamatukoguhoidjat üle Eesti. Lasteraamatukoguhoidjate päev toetab professionaalsete lasteraamatukoguhoidjate võrgustiku tekkimist ja püsimist ning pakub võimaluse oma töö

hindamiseks teiste raamatukogude uuenduslike ja toimivate ettevõtmiste valguses. Inspiratsiooni pakub ka aasta lasteraamatukoguhoidjate nominentide ja nende tegevuste tutvustus.

Raamatukogunduse mõttetalgud pühenduvad jätkuvalt ÜRO-s aastani 2030 kokku lepitud säästva arengu eesmärkidele (SDG). **10. mõttetalgute „Rohelise raamatukogu nippe raamatukoguhoidjatele“** eestvedaja oli uue mõtte tööühm ja need toimusid 27. aprillil 2023 Tartu Linnaraamatukogus. Sündmuse põhifookus oli raamatukoguhoidjate erinevate nutikate nippide ja soovitude jagamisel roheteema kontekstis. Mõttetalgute töölaudade eel inspireerisid osalejaid Rene Mäe Rahvusraamatukogust, rääkides keskkonnateadlikkusest Inglismaa raamatukogude näitel ja Triin Pikk tutvustas kestliku ürituse korraldamise põhimõtteid Tartu2024 näitel. Praktilist tööriistakohvrit on oodata 2024. aastal. Osales 20 raamatukoguhoidjat.

Traditsioonilised üleriigilised raamatukogupäevad „Kohtume raamatukogus“ toimusid 20.–30. oktoobrini ERÜ egiidi all juba 34. korda. Raamatukogupäevade plakati kujundas ja trükkis taas oma kulul kirjastus „Koolibri“. **Raamatukogupäevade pidulik avamine** sai teoks kohaliku raamatukogu asisel korraldusel 20. oktoobril Jõgeva raamatukogus ja Jõgeva põhikoolis, kus täienduseks kohaliku kultuurielu avamisele saadi kuulda esmast kokkuvõtet sügisel toimunud rahvaraamatukogude kvaliteedihindamise uuringust. Toimus ka **kirjanduslik mälumäng raamatukoguhoidjatele**, kus osales kaheksa võistkonda. Pärast 15 põhi- ja ühte lisaküsimust oli selge, et esimesele kohale tõusis Tartu maakonna võistkond, teiseks tuli vastuvõtva raamatukogu, Jõgeva Linnaraamatukogu naiskond ning kolmanda koha sai Tartu Linnaraamatukogu ees napilt Rapla maakonna naiskond. Võistluse valmistas ette ja viis läbi Pärnu Keskraamatukogu. Avapäevast sai osa 110 inimest.

Raamatukogupäevade ajal oli ka **võistlus „Infootsing internetist“** kuhu olid osalema oodatud lisaks raamatukogutöötajatele ka raamatukogunduse ja infoteaduse üliõpilased. Küsimused eeldasid raamatukogu- ja infotöö alaseid teadmisi ja oskusi. 11. oktoobril toimunud eelvoorule registreerus 40 osalejat, kellest 31 saatsid ka oma vastused. 25. oktoobril toimunud finaali pääses 10 parimat. Esikolmikuks kujunes: Marion Talli (Haljala Vallaraamatukogu), Helle Maaslieb (Eesti Kirjandusmuuseumi Arhiivaraamatukogu), Mart Felding (Viimsi Gümnaasiumi Õpikeskus).

Raamatukogupäevad loovad soodsa pinnase tutvustamiseks ühiskonnas laiemalt raamatukogudes leiduvat ja toimuvat. Raamatukogudes toimus üle 500 ettevõtmise nii raamatukogude lugejatele, kuid eesmärgiks on ka valdkonna töötajate ühendamine neile erinevate ürituste pakkumise näol.

26. oktoobril sai Riigikogu konverentsisaalis teoks **XVI teadus- ja erialaraamatukogude päev** (osalejaid 71). Tunnustati aasta tegude nominente ning raamatukogude töötajad jagasid omi kogemusi ning kuulda sai uutest arengutest.

Raamatukogupäevad lõpetati 30. oktoobril **XXIII maaraamatukoguhoidja päevaga** vastvalminud Valgjärve külamajas Põlvamaal (osalejaid 88). Asisele ja meeleolukale päevale andis pidulikkust aasta maaraamatukoguhoidjate tunnustamine. Maaraamatukoguhoidja päeva heale kordaminekule panustas kaaskorraldajana Põlva Keskraamatukogu.

Koostöös Eesti Linnade ja Valdade Liidu ja Türi raamatukoguga korraldas ERÜ **kogemuspäeva „Raamatukogu - kulu või investering?“**, mis seekord toimus 16. novembril 2023 Türi raamatukogus. Juba kolmandat korda toimunud kogemuspäeva eesmärgiks oli tuua raamatukogud ja omavalitsused ühisesse aruteluruumi, et mõelda koos, kuidas raamatukogude ressursse ja potentsiaali võimalikult hästi ära kasutada. Päeva esimene pool avas raamatukogude rolli inimeste toimetuleku toetajana ning andis ülevaate, millised on võimalused raamatukoguteenuse ligipääsetavuse suurendamiseks. Teises pooles jagati praktilisi kogemusi raamatukogude arendamisest ning toimus vestlusring, milles arutati raamatukogude hetkeolukorra ja tuleviku üle. Kohapeal osales 51 ja veebis 105 inimest, videosalvestust on YouTubes vaadatud 578 korral.

Koolitused

ERÜ toetab raamatukoguhoidjate professionaalset arengut ja Eesti raamatukoguvõrgu kui terviku toimimist. Koolitusürituste korraldamise eesmärgiks on tutvustada uusi ideid ja parimaid praktikaid, käsitleda aktuaalseid küsimusi raamatukogunduses, tõsta raamatukoguhoidjate erialast pädevust ja arendada raamatukoguhoidjate kutseoskusi.

Koostöös Creativity Lab-iga kavandati raamatukogujuhtide arenguprogrammi „21. sajandi raamatukogu“ IV lendu. Kuid raamatukoguhoidjatele pakuti sel aastal nii palju erinevaid koolitusi, et kõigile ei jätkunud osalejaidki. Kahjuks oli huvi ka läbi aasta kestva mitmepäevaste moodulitena toimuva juhtimiskoolituse vastu sel korral nii vähene ning olime sunnitud selle asendama mitmete teiste sündmustega:

- **Koolitus „Strateegiline raamatukogu“** koostöös Creativity Lab-iga 28.–29. septembril Tallinna Keskraamatukogus. Osalejad said teadmisi strateegilisest kavandamisest raamatukogus, arengukava koostamisest ja kasutamisevõimalusest, raamatukogude kvaliteedihindamisest kui tööriistast arendustegevusteks. Osalejaid 11.
- **Strateegilise kommunikatsiooni** koolituspäev koostöös Creativity Lab-iga 9. novembril Tallinna Keskraamatukogus. Osalejad said teadmisi raamatukogude eestkõnelemisest, huvikaitsest, suhtlemisest avalikkusega ja raamatukogu omanikega. Oma kogemusi eestkoste teemal jagas Urmo Kübar mõttekojast Praxis. Elo Ellermaa METAst rääkis strateegilisest kommunikatsioonist kultuurivaldkonnas. Osalejaid 25.
- **Kuidas mõista kolleegi sõnadeta** ehk parimad kehakeele nõuanded 12. detsembril Tehnikaülikooli raamatukogus. Koolituse korraldas Eesti Koolitus- ja Konverentsikeskus ning eesmärgiks oli ERÜ juhtgrupi meeskonnatunde kasvatamine. Osalejaid 21.

Koostöös Eesti Muuseumiühinguga toimus kaks **Raa-Muu koolitust**, mille eesmärgiks on süvendada raamatukogu- ja muuseumitöötajate teadmisi klienditeenindusest ning koolituste korraldamisest mäluasutuses. Koolitusel õpitakse suurendama mäluasutuse nähtavust ning selleks oma tegevuste kavandamist. Osalejaid oli mõlemast ühingust mõlemal koolitusel 15.

- 9. märtsil Tallinna Keskraamatukogus toimunud Raa-Muu koolitusel kõneldi raamatukogude tegevusest haridustöös ning tutvuti raamatukogutundidega, kusjuures kõik osalised said ühe programmi ise läbida. Lisaks said koolitusel osalejad ühe muuseumitunni Eesti Ajaloomuuseumis ning Kalamaja muuseumis.
- 11. oktoobri ühiskoolitusel Tallinna Keskraamatukogus tutvuti raamatukogude haridustöö parimate näidetega ning uuriti LAK õppe (lõimitud aine- ja keeleõpe) võimalusi. Muuseumidest külastati Tallinna Kirjanduskeskust, kus läbiti elamusekursioon ja tutvuti interaktiivseid jalutuskäike koondava veebiplatvormiga “Kirjanduslik Tallinn”.

Viimases Eesti inimarengu aruandes tõdesid sotsiaalteadlased, et kehv arutelukultuur on infoajastu suuremaid probleeme. Dialogikultuuri edendamiseks raamatukogudes jätkus koostöös SA Eesti Koostöö Koguga teist aastat järjest raamatukoguhoidjate koolitusprogramm **„Kohalike dialogid kohalikus raamatukogus“**. Eesmärgiks oli tõsta raamatukoguhoidjate suutlikkust juhtida arutelusid ja kokku kutsuda dialooge oma kodukohas. Koolitusele eelnes virtuaalne tutvustus. Koolitussari andis raamatukoguhoidjatele teadmised ja oskused dialoogide eestvedamiseks. Osalejaid oli kokku 11.

2023. aastal valmis juhendmaterjal „Dialogid raamatukogus“ ([PDF](#)), mille koostas koolitaja Piret Jeedas.

Lisaks korraldasid koolitusi ERÜ üksused, nende kohta loe peatükist Struktuuriüksuste tegevus.

[Projektikonkurss „Raamatukogud-muuseumid-noored“](#)

Seitsmendale mäluasutuste ja noortekeskuste koostööprojektide konkursile „Raamatukogud-muuseumid-noored“ laekus tähtajaks vaid 5 taotlust. Seetõttu pikendati taotlemise tähtaega nädala võrra, uueks tähtajaks tuli kokku 17 taotlust. Viieliikmeline **hindamiskomisjon otsustas täielikult või osaliselt toetada 10 projekti**. Kõik projektid tuli läbi viia 1. novembriks ning aruanded esitada 1. detsembriks.

Projekte tutvustati kokkuvõtval veebiseminaril, kus osales 31 inimest. Lühikokkuvõtte konkursist ning viide projekte illustreerivatele videotele on üleval [ERÜ kodulehel](#).

Ritsu raamatukogu ja Tõrva avatud noortekeskuse ühisprojekti käigus paigaldasid noored Tõrva-Helme-Ritsu kergliiklustee äärde infotahvlid, millelt saab lugeda piirkonna legende. Kohalike noorte arvates on jalutades või sportides neid põnev lugeda ja see soodustab aktiivset liikumist. Kogukonna tagasiside on olnud väga positiivne ja selliseid tahvleid oodatakse mujalegi. [Projekti tutvustav video](#).

Liikumisaastast on inspiratsiooni saanud ka **Võru noortekeskuse** ja **Võrumaa keskraamatukogu** projekt, kus noorte ja raamatukogu koostöös loodi mobiilne, aardejahi sarnane maastikumäng. Mängu käigus tuleb linnaruumis läbida erinevaid punkte, mis on seotud mõne kohaliku kirjanikuga. Igas punktis tuleb vastata kirjanikuga seotud küsimusele. Mängu saab vajaduse ja soovi korral edasi arendada. [Projekti tutvustav video.](#)

Viljandi linnaraamatukogu, Viljandi muuseum ja Viljandi avatud noortetuba (VANT) korraldasid kõhelugude kirjutamise võistluse. Projekti käigus liitus ka teater Ugala. Võistlusest osavõtt oli väga aktiivne ja saadetud lood eripalgelised. Parimaid lugusid saab lugeda [raamatukogu kodulehel](#). Projekti ajal käidi noortega ka linnaruumis, saamaks Viljandi vanade hoonete kohta ajaloolisi ja kultuuriloolisi teadmisi. Laste ja noorte kaasabil loodi Viljandi vanalinna avastama ergutav fantaasiarikas linnatuur ja tuurikaart. Tuuri saavad läbi viia nii projekti partnerid kui ka teised huvilised. [Projekti tutvustav video.](#)

Orissaare avatud noortekeskuse ja **Orissaare raamatukogu** projekti käigus tegid noored kaasa perepäevadel ja mitmes suvises laagris. Laagrite eesmärk oli tuua lapsi ja noori raamatukokku ning tekitada neis huvi lugemise vastu ka suvisel ajal. Vanemad laagrilised löid kohalikku raamatukogu tutvustava video. Video abil on hoogu saanud raamatukogu külastatavus ja teenuste kasutamine, tekkinud on noorte aktiivgrupp. [Projekti tutvustav video.](#)

Tartu linnamuuseumi ja **Anne noortekeskuse** projekti käigus tutvusid noored linnamuuseumi ajutise näitusega „Rõõm ja mure kaksikvennad. Eduard Rüga paguluses“ ning tegid linnamuuseumi hoovi uue maalingu Rüga teose „Kaks lindu“ ainetel. Linnamuuseumi õuel on uus atraktiivne vaatamisväärsus, mis jääb aastateks. Ka noored teevad maalingust pilte ja uurivad selle kohta lähemalt. Samuti juhivad maal tähelepanu Eesti kunstnikule Eduard Rügale. [Projekti tutvustav video.](#)

Valga keskraamatukogu **Lüllemäe haruraamatukogu** ja **Karula avatud noortekeskuse** projektiga anti noortele võimalus teha vabatahtlikku tööd. Kohalikud noored korraldasid Lüllemäel suure hariva iseloomuga suvelõpupeo, kus pakkusid tegevusi ja teadmisi politsei- ja piirivalveamet, Punane Rist ja päästeamet. Noored osalesid peo korraldamisel algusest lõpuni: suhtlesid teenusepakkujatega, plaanisid ajakava, levitasid infot, valmistasid ette platsi, jälgisid, et kõik sujuks, ja lõpuks koristasid. Sündmuse toimumine aitas siduda noori kohaliku kultuurieluga ja tõi piirkonda peresid kaugemalt. [Projekti tutvustav video.](#)

Mihkli talumuuseumi ja **Saaremaa noorsootöö keskuse** koostööprojekti käigus toimusid noortega eksperimentaalsed õpitoad ja arutelu. Noored andsid oma panuse muuseumielu rikastamiseks, nad katsetasid ja hindasid erinevaid muuseumihariduse tegevusi ja pakkusid oma ideid. Tulemusena valmis neli uut muuseumiampsu. Noorte muuseumisõpradega salvestati ka põlvkondadevahelist õppimist illustreerivad lühivideod „Mis asi see on?“. [Projekti tutvustav video.](#)

Võru vallaraamatukogu ja **Parksepa noortekeskus** andsid noorte kaasabil välja kogumiku lugudest seoses raamatute ja raamatukogudega. Kogumikus on 33 lugu eeskätt Võru vallaga seotud inimestelt, kelle vanus on 10 eluaastast 95-ni. Teos ühendab erinevaid põlvkondi ja suurendab kogukondlikku sidusust. Mälestustel põhinevad lood kajastavad ka ühiskondlikke mõjutusi ning aitavad säilitada Võrumaa ajalugu ja kultuuri. [Projekti tutvustav video.](#)

Raeküla Vanakooli avatud noortekeskuse ja **Pärnu keskraamatukogu** projekti käigus tutvusid noored raamatukoguga, Pärnu muuseumi ja Uue Kunsti muuseumi näitustega, kust saadi inspiratsiooni oma näituse loomiseks. Koolivaheaja laagris õpiti intervjuuerima ja artiklit kirjutama, noored valmistasid omaloomingut koos neid kõnetavate tsitaatidega. Noorte näitus rändas edasi Aruväljale ja Paikusele. Projekti järel sündis noorte klubi, mis plaanib järgmisi noorte omaalgatusi. [Projekti tutvustav video.](#)

Elva avatud noortekeskuse ja **Elva linnaraamatukogu** projekti eesmärk oli elavdada noorte huvi lugemise ja lasteraamatute vastu. Selleks korraldati kuus teemakohast kohtumist. Muinasjutulises võtmes toimunud töötubades meisterdati, arutleti raamatute üle, tehti viktoriine jm. Korraldamisse andsid oma panuse ka noored Elva noorte kunstiklubist – kujundasid plakateid, valmistasid ette töötubasid jne. Huvitavaks näiteks mitteformaalsest õppes on Harry Potteri teemalisel sündmusel läbi viidud keemiakatsed, milles aitas kohalik keemiaõpetaja. [Projekti tutvustav video.](#)

Seegi kord toodi esile, et projektid on tihendanud koostööd noortekeskuste, raamatukogude ja muuseumide vahel, mis loob häid võimalusi tulevasteks ühistegevusteks. Mitmed asutused tõdesid, et projekt on kaasa aidanud asutuse maine tõstmisele noorte hulgas. Osa projektidest mõjutasid kogukonda ja piirkonda laiemalt, samuti tõdeti, et kogukonnas on tekkinud ootus tegevuste jätkumiseks. Oli ka põlvkondade sidusust suurendavaid projekte. Noori ärgitati kaasa lööma väga eripalgelistes tegevustes vabatahtlikust tööst loominguise eneseväljenduseni, nad õppisid korraldamist, meeskonnatööd ja vastutamist.

Toetust saanud projektides osales 8 raamatukogu, 3 muuseumi, 10 noortekeskust ja kokku 706 noort.

ERÜ uus veebileht ja Eesti raamatukoguhoidjate biograafiline andmebaas ERBA

Aasta algul valmis ERÜ uus ja värske välimusega [veebikodu](#). Kodulehe uuendas „Kookos UÜ“ ja seda toetas ka Kultuurkapital. 2023. aastal tasuti veebilehe kolimise ja sisu üle toomise eest.

Koostöös raamatukogudega koostab ERÜ alates 2005. aastast raamatukogunduse biograafilist andmebaasi [ERBA](#). Andmebaasi loomisest on möödunud juba 17 aastat. Andmebaasi haldajana alustas ERÜ 2021. aastal koostöös Tallinna Ülikooli Akadeemilise Raamatukoguga selle tarkvara kaasajastamist. Andmebaasi kogutud andmed viidi vastavusse uue andmemudeliga ning uude süsteemi. II etapina korrastati 2023. aastal andmebaasi andmekoosseis, vaadati üle andmebaasi kujundus ning haldusliides. Korrastamine on võtnud plaanitust kauem aega ja ning töö jätkub ka 2024. aastal.

Kirjastamine: Erialased väljaanded

Aasta algul ilmus kogumik "**Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing 100**", mis on 1923. aasta veebruaris asutatud ERÜ juubelialbum. Toimetuskolleegiumisse kuulusid Katre Riisalu (peatoimetaja), Reet Olevsoo, Krista Talvi, Ilmar Vaaro ja Mihkel Volt; keeleteimetaja oli Gerli Randjärv ja kujundaja Andres Tali. 2022. aasta lõpus valmis toimetatud ja kujundatud trükimakett, raamatu trükkis AS Printon. Kogumiku koostamist ja kujundamist toetas kultuuriministerium ning trükkimist kultuurkapital.

2023. aastal tähistas saja aasta möödumist esimese numbrilise ilmumise eest ka **erialajakiri Raamatukogu**. Ajakirja esimene sajand – 1923. aasta maist tänaseni, oli kevadnumbrilise (2/2023) fookuses. Tänaasel päeval annavad ajakirja koostöös välja Eesti Rahvusraamatukogu ja ERÜ. Ka juubelihõngulisel aastal ilmus ajakirja kuus korda nii võrguväljaandena kui ka nõudetrüki kujul. ERÜ panustab ajakirja visuaalsele kujundusele ja toimetuskolleegiumi töösse.

Ilmus **Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu aastaraamat, nr 34**. Kogumikus võeti kokku raamatukogude aasta tegevused, tavapäraselt esitleti aasta tublimaid raamatukoguhoidjaid ja raamatukogude tegusid ning kajastati ERÜ, ELNET Konsortsiumi ja Eesti Muusikakogude Ühenduse tegevust.

Ajakirjas Raamatukogu jm ilmunud artiklid ja sõnumid

Andresoo, Janne. (2023). Palju õnne, kallis juubilar ERÜ! Palju õnne meile kõigile, head kolleegid! Raamatukogu, 1, 6.

Heino Rääim 90: [Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu auliige]. (2023). Raamatukogu, 2, 38.

In memoriam Helje Riives: [ERBA algataja ja käivitaja]. (2023). Raamatukogu, 2, 40-41.

In memoriam Mari Sibul: [ERÜ taasisutaja liige]. (2023). Raamatukogu, 2, 41.

Jakobson, Elo. (2023). Oskuskeelepäev 2023. Raamatukogu, 6, 23-24.

Jõesaar, Piret. (2023). Näidend Tagasi tulevikku. Raamatukogu, 6, 40-41.

Jõesaar, Piret. (2023). 2123. aasta: Palju õnne sajandaks sünnipäevaks, Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing! Raamatukogu, 1, 3-4.

Kultuuriminister Heidi Purga kõne raamatukoguhoidjate XII kongressil. (2023). Raamatukogu, 3, 3-4.

Kutseühingu 100. sünnipäevaks: ERÜ juhatuse tervitus liikmetele. (2023). Raamatukogu, 1, 5

Mägi, Varje. (2023). Rege rauta suvel ehk Kuidas kooliraamatukoguhoidjad uue õppeaasta tarvis teadmisi kogusid. Raamatukogu, 5, 39-41.

Olevsoo, Reet. (2023). Raamatukogupäevad avati seekord Jõgeval. Raamatukogu, 6, 35.

Olevsoo, Reet. (2023). Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu 2023. aasta kõne-ja üldkoosolek. Raamatukogu, 2, 35-36.

Olevsoo, Reet. (2023). Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu aastaraamat 2021/33. Raamatukogu, 2, 32.

Olevsoo, Reet. (2023). ERÜ juubelialbum. Raamatukogu, 2, 32.

Ots, Külli. (2023). 23. üle-eestiline maaraamatukoguhoidja päev Valgjärvel. Raamatukogu, 6, 36-38.

Otsma, Anu. (2023). Kogemuste tuur Nurmenuku raamatukogus. Raamatukogu, 6, 38.

Raamatukogu on tulevik: Eesti raamatukoguhoidjate XII kongressi pöördumine. (2023). Raamatukogu, 3, 11.

Rand, Lea. (2023). Maaraamatukoguhoidjate suveseminar 2023. Raamatukogu, 5, 36-38.

Raudsepp Linnupuu, Veronika. (2023) Eesti roheliste raamatukogude tähestik. Raamatukogu, 6, 8-11.

Riisalu, Katre. (2023) Raamatukoguhoidja kompetentsid täna ja homme. Raamatukogu, 3, 9-10.

Riisalu, Katre. (2023). Eilsest tänasesse: sada aastat meie kutseühingut. Raamatukogu, 1, lk 7-17.

Riisalu, Katre. (2023). Miks taotleda raamatukoguhoidja kutset? Raamatukogu, 2, 38-40.

Riisalu, Katre. (2023). Raamatukogundusliku terminoloogia korrastamine. Raamatukogu, 5, 24.

Riisalu, Katre. (2023). Rahvaraamatukogu seadus ja terminid. Raamatukogu, 3, 31.

Riisalu, Katre. (2023). Uusi oskussõnu. Raamatukogu, 2, 33

Riisalu, Katre. Raamatukogu statistikastandardid ja terminid. (2023). Raamatukogu, 4, 28.

Saja aasta eest mais ehk Raamatukogu 100 Intervjuu. (2023) M. Voldi intervjuu Kalju Tammaru, Kai Marani ja Ene Rietiga. Raamatukogu, 2, 4-12.

Salumaa, Urve. (2023). Maaraamatukoguhoidjate kevadine teabepäev Tartus. Raamatukogu, 3, 40.

Sepp, Anneli. (2023). Olge tervitatud, head kolleegid, meie ühingu sajandal sünnipäeval. Raamatukogu, 1, 6.

Talvi, Krista. (2023). Mida soovida Sulle, kallid Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing? Raamatukogu, 1, 6.

Taniisoo, Merle. (2023). 37 XIX üleriigiline lasteraamatukoguhoidjate päev Tallinnas. Raamatukogu, 2, 37.

Teder, Ingrid. (2023). XX üleriigiline lasteraamatukoguhoidjate päev Saaremaal. Raamatukogu, 6, 39-40.

Tõiste, Tuuliki (2023). Raamatukogu – kulu või investeering? Raamatukogu, 1, 38-41.

Tõiste, Tuuliki. (2023). Kogutud muljeid ja uusi teadmisi raamatukoguvaldkonna 88. aastakongressilt Rotterdams. Raamatukogu, 5, 6-8.

Tõiste, Tuuliki. (2023). Raamatukogupäevade avakõne. Raamatukogu, 6, 3.

Tõiste, Tuuliki. (2023). Tunnustati 2022. aasta parimaid raamatukoguhoidjaid ja aasta tegusid. Raamatukogu, 3, 12-13.

Tõiste, Tuuliki. Veebiküsitluse ERÜ täna ja homme tulemused. Raamatukogu, 5, 31-35.

Veeber, Kristi. (2023). Raamatukogu on tulevik! Eesti raamatukoguhoidjate XII kongress. Raamatukogu, 3, 5-8.

Välbe, Kai. (2023). Uusi oskussõnu. Raamatukogu, 1, 30.

Õnnitleme! Ivi Eenmaa 80: ERÜ auliige. Krista Talvi 75: ERÜ auliige. (2023). Raamatukogu, 3, 39.

- Creativity Lab OÜ;
- Eesti Koostöö Kogu;
- Eesti Kultuurkapital;
- Eesti Muuseumiühing;
- Eesti Vabaharidusliit;
- Eesti Rahvusraamatukogu;
- ETKA Andras;
- Haridus- ja Teadusministeerium;
- Harju Maakonnaraamatukogu;
- Kõrveküla raamatukogu;
- Kirjastus Koolibri;
- Kultuuriministeerium;
- Kutsekoda;
- Lääne Maakonna Keskraamatukogu;
- Põlva Keskraamatukogu;
- Pärnu Keskraamatukogu;
- Saare Maakonna Keskraamatukogu;
- Tallinna Keskraamatukogu;
- Tallinna Tehnikaülikooli Raamatukogu;
- TLÜ Akadeemiline Raamatukogu
- Tartu Ülikooli Raamatukogu;
- Õpetajate Ühenduste Koostöökoda;
- Valga Keskraamatukogu;
- Viljandi Linnaraamatukogu

Struktuuriüksuste tegevus

2023. aastal tegutses aktiivselt 3 sektsiooni, 4 toimkonda, üks töörühm, Noorteklubi ja Eks-klubi. Piirkondlikult tegutsesid Tartumaa Kogu, Võrumaa Ühendus ja Pärnumaa Ühendus. Kogude toimkonnas tegevust ei toimunud

- **Erialaraamatukogude sektsioon**, juht Ceili Vilimas, Eesti Lennuakadeemia Ülevaade tegevusest sektsiooni kodulehel: <https://eryerialaraamatukogud.weebly.com/>

Sektsiooni juhatuse on valitud aastateks 2023-2025 Ceili Vilimas, (sektsiooni juht, Eesti Lennuakadeemia), Ivika Rande (TÜ Kliinikumi Medinfokeskus), Helle Maaslieb (Eesti Kirjandusmuuseumi Arhiivaraamatukogu), Kerli Puna (Balti Kaitsekolledž).

25. aprillil toimunud kevadisel teabepäeval Tallinna Muusika- ja Balletikoolis tutvuti uue õppehoonega ja seal asuva raamatukoguga. Teabepäevast võttis osa 10 inimest.

Erialaraamatukogude spetsialistide teabepäev 23. novembril A. H. Tammsaare muuseumis Vargamäel algas sisukate ettekannetega RDA standardist, tutvustati ühtse üleriigilise raamatukogusüsteemi (ÜÜRS) projekti jm. Külastati Järva valla raamatukogubussi Krõõt, mis mugavalt peatus tol päeval muuseumi ees ning tagasiteel astuti läbi väikesest Albu rahvaraamatukogust. Teabepäevast võttis osa 12 inimest.

Aasta jooksul koostati kolm infokirja, mis andsid ülevaate hiljuti toimunud üritustest ning sisaldas lisaks muud päevakohast, et liikmed, kes ei saanud sektsiooni korraldatud üritustel osaleda, oleksid ikkagi teemade ja aruteludega kursis. Endiselt edastati aktuaalset infot sektsiooni liikmetele meililisti kaudu ja postitati privaatsele ERÜ erialaraamatukogude sektsioon FB gruppi. Koostati ka ülevaateartikkel ERÜ 2023. aasta aastaraamatusse erialaraamatukogude sektsiooni tööst aastatel 2009–2023.

2023 aastal lahkus sektsioonist 3 inimest ja liitus 2 inimest, 13. detsembri seisuga oli sektsionis 50 liiget, kellest kolm inimest küll enam ei tööta erialaraamatukogus, aga soovivad siiski infoväljas olla.

- **Kooliraamatukogude sektsioon**, juht Eelika Rand, Vändra Gümnaasiumi raamatukogu Tegevuse kokkuvõte: <https://eru.lib.ee/eru/uksused/kooliraamatukogude-sektsioon>

Juhatusse koosseis: Eelika Rand (juhatuse esimees, Vändra Gümnaasium, Varje Mägi (Keila Algkooli raamatukogu), Marje Tamre (Tallinna Humanitaargümnaasium), Stiina Koit (Narva Kesklinna Riigikool). Sirje Riitmuru on juhatuse toetaja ja Õpetajate Ühenduste Koostöökoja ERÜ kooliraamatukogude sektsiooni liige.

Sektsiooni koduleht: <https://erykooliraamatukogud.wordpress.com/>

Korraldati kolm traditsioonilist üritust:

- 14. aprillil kevadine kooliraamatukoguhoidjate **teabepäev Vabaduse koolis**.

- 14.-16. augustil kooliraamatukoguhoidjate **suveseminar** Tartus.
- 17. novembril sügisene **teabepäev “Eile, täna, homme - sektsioon 25”** Pärnu Keskraamatukogus. Sektsiooni juubeli tähistamine.

Jätkus koostöö Õpetajate Ühenduste Koostöökojaga. Toimus kokkusaamine uue õppekava valguses Eesti Lastekirjanduse Keskuses ning ümarlaud, kus osalesid Emakeeleõpetajate Selts, ERÜ lasteteeninduse toimkond ja ELK. Arutati kooliraamatukogu kvaliteedimudeli loomist. Tõlgiti IFLA kooliraamatukogude manifest ja toimetati juhendi tõlget. Kommenteeriti standardit ISO 2789, osaleti ühtse raamatukogusüsteemi töörühmas ja raamatukogustatistika töörühmas jm.

- **Maaraamatukogude sektsioon**, juht Lea Rand, Toila Vallaraamatukogu. Tegevuse kokkuvõte: <https://eru.lib.ee/eru/uksused/maaraamatukogude-sektsioon>

Sektsiooni kuuluvad Lea Rand (sektsiooni juhataja, Toila raamatukogu), Marju Purgats (Oru raamatukogu), Maili Uiho (Käina raamatukogu), Maris Paas (Vaimastvere raamatukogu), Diana Ots (Palivere raamatukogu), Ilona Oesalg-Tigasing (Veriora raamatukogu), Urve Salumaa (Pärnu-Jaagupi raamatukogu), Aili Erm (Alu raamatukogu), Urve Vakker (Lümanda ja Taritu raamatukogu), Anne Toome (Alatskivi raamatukogu), Anne Järvis (Õisu raamatukogu), Tiia Pärnik-Pernik (Tsirguliina haruraamatukogu) ja Tea Kallaste (Lasva raamatukogu).

Sektsioon töötas juba aastatega väljakujunenud rütmis, jooksvaid küsimusi lahendati listis ja kokku saadi ühel koosolekul.

Kevadine **teabepäev** oli **10. aprillil** Tartu Ülikooli Raamatukogus. Osalejaid 33.

Sektsiooni juht Lea Rand osales raamatukoguhoidjate kongressi raames toimunud **arutelupaneelil „Raamatukoguhoidja kompetentsid täna ja homme“**. Sellele eelnes väike küsitlus, teemaks maaraamatukoguhoidjate võimalused koolitustel osaleda, milliseid pädevusi ning uusi oskusi oleks raamatukoguhoidjatel vaja arendada ja omandada.

Maaraamatukogude **sektsiooni 32. suveseminar „Raamatukoguhoidja kümme ametit“** toimus **14.–16. juunini Tartumaal**. Kolme päeva sisse mahtusid tutvumine Tartumaa raamatukogude, muuseumide ja kirjanduseluga, osa saadi Peipsiääre kultuuriloolisest pärandist Sibulateel ning aasta maaraamatukoguhoidja 2022 laureaadi Riina Belovi juhendamisel õpiti mängulisel teel lapsi lugema innustama. Suveseminari koostööpartneriks oli Kõrveküla raamatukogu ja sellest sai osa 48 maaraamatukoguhoidjat.

Maaraamatukoguhoidjate päev vt peatükk Üleriigilised üritused.

- **Kogude toimkond**, tegevust 2023. aastal ei toimunud, toimkonna juht Kate-Riin Kont astus tagasi 11.12.2023.

Toimkonda kuuluvad: Kairi Felt (Eesti Rahvusraamatukogu), Kristhel Haak (Tartu Ülikooli Raamatukogu), Merike Kiipus (Eesti Kirjandusmuuseumi Arhiivraamatukogu), Kaire Lass (Eesti Rahvusraamatukogu), Kristin Liba (Eesti Kirjandusmuuseumi Arhiivraamatukogu), Helle Maaslieb (Eesti Kirjandusmuuseumi Arhiivraamatukogu), Siret Mikumets (Tallinna Tehnikaülikooli Raamatukogu), Kristina Pai (Tartu Linnaraamatukogu), Ilvi Rauna (Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia Raamatukogu), Ilona Runnel (Tartu Ülikooli Raamatukogu), Hendrik Saadi (Tallinna Ülikooli Akadeemiline Raamatukogu), Tiina Sarjas (Eesti Maaülikooli Raamatukogu), Aivi Sepp (Tallinna Keskraamatukogu), Ülle Talihärm (Kultuuriministeerium).

- **Koolituse toimkond**, juht Ilmar Vaaro, Tartu Ülikool. Tegevuse kokkuvõte: <https://eru.lib.ee/eru/uksused/koolituse-toimkond>

Toimkonda kuulusid Ilmar Vaaro (toimkonna juht, Tartu Ülikool Ühiskonnateaduste Instituut), Margit Jõgi (Eesti Rahvusraamatukogu), Kai Kalvik (Tallinna Tehnikaülikooli Raamatukogu), Lea Leht mets (Lääne-Virumaa Keskraamatukogu), Aira Lepik (Tallinna Ülikool), Krista Lepik (Tartu Ülikool), Sigrid Mandre (TLÜ Akadeemiline Raamatukogu), Aime Miil (Viimsi Kool), Reet Olevsoo (ERÜ büroo), Mai Põldaas (Tartu Linnaraamatukogu), Carolina Schultz (TLÜ AR Akadeemiline Raamatukogu) ja Rene'

Virks (Eesti Rahvusraamatukogu). Toimkonnast lahkus Krista Talvi, kes oli toimkonna liige loomise algusest alates.

25. mail koguneti Eesti Rahvusraamatukogu väiksesse hoonesse **seminarile**. Fookuses olid koolitused, seda raamatukogunduse kogukonnale aga ka laiemale üldsusele.

12. oktoobril toimus järjekordne **väljasõit**, sedakorda Lääne-Virumaale.

Koolituse toimkond jätkas sarja **AK koolitused**, seekord olid koos kolm „Aastate Kogemus“, „Aktuaalne Kommunikatsioon“, „Akuutne Kriisides“ 22. novembril Pärnu Keskraamatukogus. Nagu ikka jagasid oma teadmisi ja kogemusi juhtivad praktikud. Osalejaid oli 9.

Toimkond on püüdnud konkreetsete tegevuste kaudu panustada kutseomistamise protsessi. Mais–juunis tegeldi raamatukoguhoidja, tase 6, tase 7 ja tase 8 uute hindamisstandardite väljatöötamisega. Raamatukoguhoidja kutse taotlejate kompetentsuse hindamiskomisjoni töös osales kolm toimkonna liiget.

- **Lasteteeninduse toimkond**, juht Jaanus Kõuts, Lääne Maakonna Keskraamatukogu.
Tegevuse kokkuvõte: <https://eru.lib.ee/eru/uksused/lasteteeninduse-toimkond>

Lasteteeninduse toimkonda kuuluvad Jaanus Kõuts (toimkonna juht / Lääne Maakonna Keskraamatukogu), Rita Raudsepp (toimkonna juhatus liige / Sindi Raamatukogu), Merle Tanilsoo (toimkonna juhatus liige / Tallinna Keskraamatukogu), Sandra Adamson (Põltsamaa Raamatukogu), Anna Kuuli (Narva Keskraamatukogu), Liilia Kõiv (Saare Maakonna Keskraamatukogu), Anne Kõrge (Eesti Lastekirjanduse Keskus), Helle Laanpere (Võrumaa Keskraamatukogu), Heli Lepp (Järvamaa Keskraamatukogu), Ulvi Lind (Valga Keskraamatukogu), Ädu Neemre (Tartu Linnaraamatukogu), Anu Otsma (Lääne-Virumaa Keskraamatukogu), Kaja Paulus (Kärdla Linnaraamatukogu). Veronika Raudsepp Linnupuu (Viljandi Linnaraamatukogu), Kersti Salf (Harju Maakonnaraamatukogu), Tiia Suls (Eesti Lastekirjanduse Keskus), Ingrid Teder (Rapla Keskraamatukogu) ja Sirve Valdmaa (Põlva Keskraamatukogu).

Lasteteeninduse toimkonna koosolek toimus 2. märtsil Eesti Lastekirjanduse Keskuses. Osalejaid oli 18, neist 2 Zoomi vahendusel. Kavandati toimkonna tegevust ja ürituste korraldamist, arutati koostöövõimalusi kooliraamatukogude sektsiooni ja ELK-ga jm.

Kogemuste tuuri raames võtsid 6. septembril toimkonna liikmeid vastu Tallinnas Nurmenuku raamatukogus ERÜ aasta lasteraamatukoguhoidja 2022 Merle Tanilsoo ja aasta parim noor raamatukoguhoidja 2022 Kelli Pullisaar. Osales 21 lasteraamatukoguhoidjat.

3. lasteraamatukoguhoidjate suveakadeemia korraldamise jaoks nappis Tartu Ülikoolil vahendeid ning selle läbiviimise võttis üle Tartu Linnaraamatukogu. Kuna raamatukogu rahataotlus jäi rahvaraamatukogude kiirendist rahuldamata, siis ei olnud esinejatele võimalik tasuta ning suveakadeemia ei saanud 2023. a toimuda, kuigi selleks ajaks oli osalemissoovi avaldanud 11 inimest. 2024. aastal panustatakse lasteteeninduse toimkonna ja kooliraamatukogude sektsiooni ühise suveseminari korraldamisse, et see asendaks osaliselt suveakadeemiat.

XX üleriigiline lasteraamatukoguhoidjate päev vt peatükk Üleriigilised üritused.

- **Terminoloogiatöimkond**, juht Kalju Tammaru, Eesti Rahvusraamatukogu.
Tegevuse kokkuvõte: <https://eru.lib.ee/eru/uksused/lasteteeninduse-toimkond>

Toimkonna koosseis: Kalju Tammaru (toimkonna esimees, RaRa), Katre Riisalu (sekretär, Eesti Rahvusraamatukogu), Tiiu Erelt, Mari Kannusaar (Eesti Rahvusraamatukogu), Marina Karis (Tallinna Ülikooli Akadeemiline Raamatukogu), Kate-Riin Kont (Sisekaitseakadeemia), Sirje Nilbe, Piret Pärigma (Eesti Rahvusraamatukogu), Toomas Schvak (Arvo Pärdi Keskus), Ülle Talihärm (Kultuuriministerium) ja Elviine Uverskaja (Tallinna Ülikool).

Toimkond kogunes terminite üle arutamiseks 8 korral. Toimkonna tähelepanu all on raamatukogunduslik sõnakogu tervikuna ning selle pidev toimetamine EKI nõuetele vastavaks. Ekilexi terminibaasis vaadati üle ja korrastati 82 terminit. Toimkonna liikmed otsisid mõistetele seletusi ning

tõlkevasteid, arutleti mõistete vajalikkuse üle. Lisaks sellele oli fookuses uus raamatukogude statistikastandard ning rahvaraamatukogude seadus, kokku 70 terminiga. Täpsustati näiteks teeninduspunkti ja rändraamatukogu mõisteid. RaRa spetsialistide initsiatiivil olid kõne all ka meediapädevuse terminid, peale arutelu toimkonnas kooskõlastati terminite seletused Tartu Ülikooli ühiskonnateaduste instituudi ning Balti Infohäirete Sekkekeskuse meedia valdkonna spetsialistidega. Arutleti selliste terminite üle nagu infomuul, kuriinfo, sohutamine. Uusi termineid lisandus andmebaasi 30 ning korrastati üle 700.

Traditsioonilise **XVIII oskuskeelepäeval** „Tõhus erialakeel raamatukogus“ korraldas 10. oktoobril RaRa koostöös toimkonnaga. Tehti tagasivaade raamatukoguterminoloogia kirevale sajandile, kõneleti, milline on oskuskeele olevik ja tulevik nii tehistaibu ja keeletehnoloogia võimaluste kui ka väljakutsete maailmas. Põigati raamatukogunduslike õigusaktide ja standardite murede-rõõmude juurde ning heideti pilk raamatukogunduse ja meediapädevuse terminite ühisosale. Konverentsist toimus otseülekanne, ettekannete videod on kättesaadavad Youtube-is. Kohapeal oli osalejaid 40, virtuaalselt vaatajaid 270.

Alustati uute raamatukogunduslike terminite regulaarset tutvustamist ajakirjas Raamatukogu, (1-5/2023)

- **Vanaraamatu toimkond**, juht Kaspar Kolk, TÜ Raamatukogu / TLÜ Akadeemiline Raamatukogu
Tegevuse kokkuvõte: <https://eru.lib.ee/eru/uksused/vanaraamatu-toimkond>

Toimkonna koosseis vt ERÜ [kodulehelt](#).

Vanaraamatu toimkonna peamine suund on liikmete enesetäiendamise soodustamine. **Vanaraamatu** spetsialistidele korraldas toimkond **väljasõiduseminari** 27.–28. septembril Haapsalus ja Läänemaal. Seminari eesmärgiks oli tutvuda Läänemaa mäluasutustes leiduvate vanaraamatu kogudega ning külastada Läänemaa kultuurilooliselt olulisi paiku. Väljasõiduseminar võimaldas Tallinna ja Tartu mäluasutuste töötajatel laiendada teadmisi maakonna asutuste vanaraamatuvara kohta, omandada kultuuriajaloolisi teadmisi tööks kogudega ning planeerida otsekontaktide teel edasisi vanaraamatualaseid tegevusi. Väljasõiduseminaril osales 15 vanaraamatuspetsialisti 7 mälu- ja teadusasutusest.

Haapsalus peeti ka toimkonna aastakoosolek, mille põhiteemadeks olid toimkonna edasine töö, toimkonna 30. tegevusaasta meelepidamine 2024. aastal ja ettevalmistused Eesti raamatu 500. aastapäeva tähistamiseks 2025. aastal. Arutelu jätkus ka postiloendi vahendusel ning toimkonna liikmed esitasid mitmeid ideid Eesti raamat 500 teema-aastal osalemiseks koostöös erinevate asutustega.

- **Uue mõtte töörühm**, juhid Veronika Raudsepp Linnupuu, Viljandi Linnaraamatukogu ja Kristel Veimann, Eesti Rahvusraamatukogu.

Tegevuse kokkuvõte: <https://eru.lib.ee/eru/uksused/uue-motte-tooruhm>

Uue mõtte töörühma kuulub 11 liiget: Krista Lepik (Tartu Ülikool), Kelli Luik (Tallinna Tehnikaülikooli Raamatukogu), Riin Olonen (Eesti Rahvusraamatukogu), Kristina Pai (Tartu Linnaraamatukogu), Kristi Pukk (Jõgeva Linnaraamatukogu), Mai Põldaas (Tartu Linnaraamatukogu), Veronika Raudsepp Linnupuu (Viljandi Linnaraamatukogu), Katre Riisalu (Eesti Rahvusraamatukogu), Tuuliki Tõiste (Tallinna Tehnikaülikooli Raamatukogu), Kristel Veimann (Eesti Rahvusraamatukogu) ja Krista Visas (Pärnu Keskraamatukogu).

Uue mõtte töörühma tegevuse fookuses oli ka 2023. aastal ÜRO säästva arengu eesmärkide (SDG) tutvustamine Eesti raamatukogudele, samateemaline rahvusvaheline kogemustevahetus ning juhendmaterjali „Rohelise raamatukogu ABC“ koostamine.

Suuremad ettevõtmised:

10. mõttetalgud „Rohelise raamatukogu nippe raamatukoguhoidjatele“ toimusid 27. aprillil 2023 Tartu Linnaraamatukogus. Vt peatükk Üleriigilised üritused.

Säästva Arengu Nädala kampaania „Tund enne und mobla peost, naudi teost!“ korraldamine (september-oktoober 2023). 2023. aasta kampaanias osalemisest andis teada 59 raamatukogu 153 tegevusega. Kolm aastat kestnud kampaanias osaletakse peamiselt näituste ja väljapanekutega, ent üha enam on märgata trendi korraldada taaskasutust propageerivaid töötube, pruugitud raamatute laatu, lugemist ja ringmajandust avavaid kohtumisi.

6. juunil osales Veronika Raudsepp Linnupuu töörühma juhina Kultuuriministeeriumi ja PricewaterhouseCoopers Advisors'i poolt läbi viidud analüüsi **töötoas „Riiklike raamatukoguteeninduse koordineerimise ülesannete ja nende rahastuse mudeli väljatöötamine“**.

26.–28. septembrini osales Veronika Raudsepp Linnupuu **ettekandega Riias toimunud koostöökohtumisel**. Kohtumisel tutvuti mitmete Läti raamatukogude ja muuseumitega, toimus konverents ning töötuba käsiraamatu „Säästva arengu eesmärkide lokaliseerimine muuseumide ja raamatukogude kaudu“ täiendamiseks.

21.–23. novembril toimus **Brüsselis IFLA Euroopa regiooni töötuba**, kus osales 45 kolleegi üle Euroopa. Jätkusuutliku raamatukogunduse arendamisele suunatud töötoas esindas Eesti raamatukoguhoidjaid Veronika Raudsepp Linnupuu. Jätkub aktiivne koostöö IFLA-ga säästva arengu küsimustes.

30. novembril Tartus toimunud uue mõtte töörühma ja noorteklubi ühisel kohtumisel **viimistleti „Rohelise raamatukogu ABC“ teksti** ning pandi paika koostööplaani 2024. aastaks. Eeltöö andmestiku koostamise ja ühtlustamisega tegi kohtumise eel Katre Riisalu.

Loe rohkem töörühma kodulehelt <https://bibliumt.wordpress.com/>

- **Noorteklubi**, juht Piret Jõesaar, TLÜ Akadeemiline Raamatukogu.
Noorteklubi koduleht <http://noorteklubi.weebly.com/>

Noorteklubi põhitegevused on kombineeritud seminaridest, koolituspäevadest ja rahvusvahelistest üritustest ning väiksematest mitteformaalsetest üritustest (suvepiknik, jõuluistung). Noorteklubi tegevusega oleme seadnud sihiks, et seminaride ja koolituspäevade toimumisega toetame erialast arengut nii raamatukogu valdkonnas kui ka infotöös laiemalt. Ja väiksemate mitteformaalsete üritustega tugevdame sidemeid ja juurutame meeskonna vaimu.

2023. aastal liitus noorteklubiga 2 uut liiget ehk aastalõpu seisuga on klubis kokku 34 liiget (2022. aastal 32 liiget).

Noorteklubi 2023. aasta sündmuste läbivaks teemaks on sõnumite selge edastamine, nii oli ka 10.-11. augustini Pärnus toimunud **BibliCamp9** teemaks „Avalik esinemine ja nügimine“ ning fookuseks raamatukoguhoidja kui esineja roll. Lisaks ettekannetele oli ka sotsiaalmeedia töötuba ja õppekäik raamatukokku ja muuseumisse. BibliCamp toetab noorteklubi missiooni ühendada noori infotöötajaid edasiviivaks, optimistlikuks ja tegusaks jõuks, et suurendada koostööd noorte erialainimeste vahel ja vahetada uusi mõtteid ja ideid edasiseks arenguks.

27. jaanuaril toimunud **digikoristuspäeva** raames tehti noorteklubi Facebookis üleskutse seadmete puhastamiseks digiprügist.

Noorteklubi liige Jaanika Tappo rääkis **20. aprillil veebis** toimunud Ukraina Raamatukogude Ühingu noorteseksiooni **"VI International Forum of Young Librarians"** foorumil, kuidas Tallinna Keskraamatukogu aitab sõjapõgenikel integreeruda ja milliseid teisi põnevaid teenuseid Eestis pakutakse.

Eesti raamatukoguhoidjate kongressil esietendus noorteklubi sketš "Tagasi tulevikku". Kus 1923. aasta ja 2023. aasta raamatukoguhoidjad sattusid kongressi vahepausi ajal raamatukogu hetkeseisust ja arengutest jutustama. Video leiab siit: <http://noorteklubi.weebly.com/uudised/noorteklubi->

[esinemine-eru-kongressil](http://noorteklubi.weebly.com/uudised/naidendi-tagasi-tulevikku-tekst) ; Näidendi tekst: <http://noorteklubi.weebly.com/uudised/naidendi-tagasi-tulevikku-tekst>

Aleksander Sibulale pühendatud erialapäeva "Erialase kõrgharidusega raamatukoguhoidja – kas võimalus, väljakutse või utopia" paneeldiskussioonist võtsid osa ka kaks ERÜ noorteklubi liiget Piret Jõesaar (TLÜ Akadeemilisest Raamatukogust) ja Jaanika Tappo (Tallinna Keskraamatukogust).

Traditsiooniliselt toimus ka aastakoosolek, piknik Stroomi rannas ja jõuluõhtusöök Tallinnas.

➤ **Eks-klubi**, eestseisuse president Reet Oruste.

Tegevuse kokkuvõte: <https://eru.lib.ee/eru/uksused/eks-klubi>

Eestseisusse kuulusid: Reet Oruste (president), Malle Järv (laekur), Juta Laasma (asepresident), Helle Martis (kroonikakirjutaja), Mare Mauer (tähtpäevaõnnitluste postitaja) ja 2023. aastal liitus eesseisusega Krista Talvi.

Klubi üritustel on osalejate arv vahelduv, kõikides 10 ja 30 vahel. Lisaks oli soovijatel võimalus iga kuu esimesel esmaspäeval kell 12 kohtuda kohvikus Strix, et rääkida päevateemadel ja jagada kultuurisündmuste infot.

Eks-klubi eestseisus jätkas klubi töö korraldamisel traditsiooniliste üritustega, milleks on olnud kohtumised huvitavate inimestega, muuseumide ja näituste külastused giidi saatel, raamatukogudega tutvumine, jalutuskäigud linnas või ümbruses, väljasõidud tellitud bussi või ühistranspordiga ja koosistumised kohvilauas. 19.aprillil toimus klubi **aastakoosolek ja klubi 25.aastapäeva tähistamine**.

Eestseisuse koosolek toimus kolm korda aasta jooksul: 2.märtsil, 5.mail ja 8.septembril. Arutati ürituste läbiviimist, ERÜ aastaraamatusse artikli kirjutamist ja koostati uue aasta plaani. Peamine suhtlemine toimub e-posti teel nii eestseisuse kui ka klubi liikmetega.

Eks-klubi märksõnaks on kuuluvustunne, sest igal ühel on vaja kusagile kuuluda.

Sihtfinantseerimine tegevuseks

Kultuuriministeeriumi taotlusvoor* „Muinsuskaitse, muuseumide ja raamatukogunduse valdkonnaüleste partnerorganisatsioonide tegevustoetus“	77 500,00
Kultuurkapital (ERÜ tunnustuste auhinnafond) **	12 000,00
Kultuurkapital (ERÜ veebi uuendamine)	6 000,00
MTÜ Õpetajate Ühenduste Koostöökoda. Kooliraamatukogude sektiooni tegevustoetus.	2 625,00
MTÜ Õpetajate Ühenduste Koostöökoda. Lisataotlus.	2 000,00
Haridus- ja teadusministeerium Sihtotstarbelise projektitoetuse leping. Toetus terminitööks ning terminitöö edendamiseks ja populariseerimiseks	5 500,00

* Kultuuriministeeriumi partnerorganisatsioonide taotlusvooru eesmärk on kaasata muinsuskaitse, muuseumide ja raamatukogude valdkonda tervikuna hõlmavaid partnerorganisatsioone kultuuripoliitika kujundamisse ja tegevuste elluviimisse, arendada ja suurendada partnerorganisatsioonide vabatahtlike liikmete võrgustikku ja organisatsioonilist suutlikkust, tõsta traditsiooniliste ja innovaatiliste tegevuste kvaliteeti, suurendada rahvusvahelist, valdkondadevahelist ja -ülest võimekust, edendada koostööd ning tõsta valdkonna töötajate professionaalsust. Taotlusvooru toetuse arvel rahastati üleriigilisi ja suuremaid üritusi ning koolitusi, sh ka struktuuriüksuste korraldatud ettevõtmisi, ERBA andmebaasi analüüsi ja kaasajastamist, kaeti kirjastamisega ja projektikonkursiga „Raamatukogud-muuseumid-noored“ seotud kulud, maksti

rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemakse ja osavõtutasusid ning lepingulist ja osaliselt koosseisulise töötaja töötasu jm.

** Tunnustuste auhinna fond kultuurkapitalilt 12 000,00 kasutatakse 2024. aastal.

Kokkuvõte

2023. aastaks planeeritud tegevused said ellu viidud, toimusid traditsioonilised liikmete korraldatavad erialapäevad, koolitused, seminarid, omavahelised ja rahvusvahelised kohtumised. Tähistasime väärikalt ühingu 100. tegevusaastat. Asjaoludest sõltuvalt tuli üks koolitus ümber planeerida, kuid saime ka sellega paindlikult hakkama ja pakkusime alternatiivi. Kokku sai Muinsuskaitse, muuseumide ja raamatukogunduse valdkonnaüleste partnerorganisatsioonide tegevustoetuse toel toimunud koolitustest ja üleriigilistest üritustest osa üle 1500 inimese.

Uuendatud sai ühingu veebileht ja arendusprotsessis on raamatukoguvaldkonna biograafiline andmebaas.

Enamik tegevusi sai teoks tänu liikmete vabatahtlikule tööle, partnerite kaasabile ning kultuuriministeeriumi partnerorganisatsiooni toetusele, kontoripoolse töö tegi ära ühingu palgaline töötaja, kellela ei oleks protsessid niivõrd professionaalselt ja õigeaegselt koordineeritud ja dokumenteeritud.